

SXEDIO.H72

4.10.1956: Ο ΘΑΣΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΜΑΖΙ ΜΕ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟ ΚΑΙ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΤΑ ΠΙΟ ΦΡΙΚΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΔΥΝΑΤΟ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΟΥΝ ΣΤΟΝ ΑΡΓΟ ΘΑΝΑΤΟ

Ο Θάσος Σοφοκλέους, από την Κυθραία, ήταν μέλος ανταρτικής ομάδας και συνελήφθη με άλλους πέντε συναγωνιστές του στην περιοχή Καππαρόβουνος του Πενταδακτύλου στις 4 Οκτωβρίου του 1956.

Οι άλλοι συλληφθέντες ήσαν Ανδρέας Σάββα Μαππής από τη Χάρτζια, Νικόλας Λοΐζου και Φώτης Χριστοφή από την Καλογραία, Βάσος Πετρωνάς από την Κυθραία και Ανδρέας Χαραλάμπους από την Πάφο.

Σε μια μακρά έκθεση του στο "Χρονικό" της ΕΟΚΑ (σελ. 94, ανέφερε ότι τα βασανιστήρια του αρχισαν από την πρώτη στιγμή που τον συνέλαβαν και τον τοποθέτησαν με τους άλλους συναγωνιστές του σε αυτοκίνητο και τους μετέφεραν στο στρατόπεδο του βρετανικού στρατού Αγίου Αμβροσίου.

Πρόσθεσε:

"Ακολουθώ με έριψαν έξω από το αυτοκίνητον, λακτιζόμενον και γρονθοκοπούμενον και με παρέδωσαν εις δεκάδα ανδρών της στρατιωτικής αστυνομίας, οίτινες επελήφθησαν του έργου των υπό τας οδηγίας ανακριτών του Σπέσιαλ Μπραντς. Αφού μου έδεσαν το πρόσωπο, από το μέτωπο μέχρι τον λαιμό, διά διπλού τεμαχίου κουβέρτας τόσον σφικτά ώστε μου προκαλούσε ασφυξίαν, επέρασαν τας χείρας μου μεταξύ των σκελών μου και τας έδεσαν, ώστε να έχω την ράχην διαρκώς κυρτωμένην.

Ηρχισαν τότε να με κτυπούν εις όλα τα μέρη του σώματος, ιδίως εις την ισχυακήν και κοιλιακήν χώραν και το πρόσωπον.

Εν συνεχεία με περιέφεραν εντός του δάσους του στραστοπέδου και με έρριχναν επάνω σε διάφορα αντικείμενα- θάμνους και πέτρες- ή με έρριχναν επί του εδάφους και με τρικλοποδιές. Κατά διαστήματα με

ετραβούσαν από τα γεννητικά όργανα και ενίοτε από τα μαλλιά.

Πολλάκις με έσυραν από τους πόδας και τη ράχη και η κεφαλή μου εσύροντο επί του εδάφους. Ησθάνομην φρικτούς πόνους και τα μέλη μου ήρχισαν να παραλύουν, ενώ αίμα έρρεεν από την μύτη, το στόμα, το αυτί και από τα άλλα τραύματα.

Από λακτίσματα εις το πρόσωπον επροξενήθη τραύμα άνωθεν της αριστεράς μου οφρύος, εξ ου εσηματίσθη ουλή την οποίαν φέρω ακόμη και σήμερα, ενώ από έτερον λάκτισμα υπέστην κάταγμα του ρινικού οστού το οποίον ωσαύτως διακρίνεται και σήμερα. Τα βασανιστήρια μου αυτά διήρκεσαν από της 1ης απογευματινής μέχρι της 11ης νυκτερινής. Μετά 15λεπτον διακοπήν με ωδήγησαν ενώπιον του ανακριτού του "Σπέσιαλ Μπραντς", Μέρλιν, όστις μου υπέβαλε διαφόρους ερωτήσεις.

Ηρνήθην να απαντήσω και με ωδήγησαν εκ νεού εις τον τόπον των βασανιστηρίων. Με ετοποθέτησαν εντός δωματίου με χωματένιο δάπεδο, με έρριψαν επί του εδάφους και ήρχισαν να με κτυπούν λυσσωδώς.

Κατά την διάρκειαν των κτυπημ'των αυτών ελιποθύμησα επανειλημμένως. Με περιέλουσαν με ένα τάγκι νερό και περίμεναν να σαλέψω για να αρχίσουν πάλι τα ίδια βασανιστήρια.

Ομοίαζα με χοίρον που κυλιόταν και σπάραζε μέσα στις λάσπες και τα αίματα. Υπέστην τοιαύτην χαλάρωσιν που δεν μπορούσα να κρατήσω τα ούρα.

Μετά από 3-4 ώρας όταν ήρχισε να ξημερώνη η 5η Οκτωβρίου, με εσήκωσαν από το δάπεδον, μου αφήρεσαν τα ενδύματα και με ηνάγκασαν να σταθώ επί του τοίχου με τας χείρας υψωμένας, και ήρχισαν να με μαστιγώνουν επί της ράχεως διά δερμαίνου μαστιγίου εις την άκρην του οποίου υπήρχαν αιχμηρά τεμάχια σιδήρου.

Ησθάνομην αβάστακτους πόνους. Το μαστίγιον μου έσχιζε τας σάρκας, το αίμα έρρεε διαρκώς, για να μου κάνουν φρικτώτερο τον πόνον έρριχναν αλάτι εις τες πληγές. Οι πόνοι που εδοκίμαζα ήσαν ανώτεροι

πάσης περιγραφής. Παρακαλούσα αν ήτο δυνατόν να απέθνησκα.

Στίγματα και ουλαί, κατάλοιπα των πληγών, τας οποίας υπέστην κατά την διάρκειαν της ως άνω φρικτής μαστιγώσεως, διακρίνονται ακόμη και σήμερον επί της ράχεως μου.

Είχεν ήδη ξημερώσει ότε εισήλθεν εντός του δωματίου εις Τούρκος του "Σπέσιαλ Μπραντς", που υπηρετούσε εις τον αστυνομικόν σταθμόν Κυρηνείας, ονόματι Χουσεϊν, όστις αφού μου αφήρεσε την κουβέρταν από το πρόσωπον με ηρώτησεν ελληνιστί πιάνοντας με το αριστερό χέρι από το πηγούνι: "Ρε ξέρεις ποιος είμαι" και πρόσθεσε " τώρα θα σου δείξω".

Στραφείς προς τους βασανιστάς μου Αγγλους τους είπε αγγλιστί: **Leave him to me**-αφήστε τον σε μένα. Και άρχισε να με κτυπά με γρονθοκοπήματα στο πρόσωπο και λακτίσματα εις την κοιλίαν, ενώ συγχρόνως με κοροΐδευε λέγοντας "είσαι γερό παλικάρι και σηκώνεις κάμποσες, εννοια σου και θα σε σπάσω, πού θα πας;".

Εκείνη την στιγμήν μπήκεν ο ανακριτής Μέρλιν. Αψηθυνθη προς τους στρατιώτες και τους είπε: "**This man Knows everything. Make him to speak**"- αυτός γνωρίζει τα πάντα, κάνετε τον να μιλήσει".

Ενας επιλοχίας της στρατιωτικής αστυνομίας όστις ελάμβανεν μέρος εις τα βασανιστήρια, είπεν εις τον ανακριτήν, ότι εγνώριζα αγγλικά και να μη μιλά ενώπιον μου. Παρά ταύτα τους έδωσαν οδηγίας διά περαιτέρω βασανιστήρια και ετόνισεν ότι πρέπει πάση θυσία να με αναγκάσουν να προβώ εις αποκαλύψεις. Κατάλαβα ότι ήρχιζε νέος γύρος βασανιστηρίων.

Την 7ην πρωϊνήν της 5ης Οκτωβρίου με έβαλαν σε σκαμνί και με έδεσαν σ' αυτό και με υπεχρέωσαν να προεκτείνω τα πόδια και τα έδεσαν από τον αστράγαλον σε πάσσαλο. Μου εσκέπασαν το πρόσωπο με την κουβέρτα, επέρασαν στο κεφάλι μου τενεκεδένιο δοχείο και ήρχισαν να με κτυπούν κάτωθεν των πελμάτων, άνωθεν των γονάτων, επί της ράχεως και του

σβέρκου, δι' ειδικών λαστιχένιων μαστιγίων. Συνεχώς δε κατέφερον επί του τενεκεδένιου δοχείου, που εκάλυπτε την κεφαλήν μου κτυπήματα προς νευρικών προφανώς κλονισμόν μου.

Επονούσα τρομερά. Ολο μου το σώμα μούδιασε. Στο στόμα είχάν πήξει τα αίματα που έρρεαν από αυτό και την μύτη και η δίψα άρχισε να με βασανίζει. Σε μια στιγμή που έγυρα παρέσυρα το κάθισμα και τα πόδια μου έσφιξαν πιο πολύ στο ξύλο που ήταν δεμένα. Τότε ο τούρκος βασανιστής μου είπε "ρε παιδί μου θα σε σκοτώσουν, δεν λυπάσαι τα νειάτα σου; Γιατί δεν μιλάς;"

Είπα μονάχα πως διψούσα. Αυτό ήταν αρκετό. Τους έδωσα νέαν έμπνευσιν. Με έλυσαν και αφού μου αφήρεσαν το τενεκεδένιο δοχείο από την κεφαλήν και την κουβέρταν από το πρόσωπον, άρχισαν να με πιέζουν να καταπίνω άλας. Αφού με έρριψαν ανάσκελα μου επάτησαν τα χέρια και τα πόδια, εκρατούσαν την μύτην και μου εγέμιζαν το στόμα άλας.

Ητο κάτι το ανατριχιαστικόν. Τα σωθικά μου έκαιον, ενώ η δίψα μου απεκορυφούτο. Για μια στιγμή εκτινάχθηκα για να ξεφύγω το αλάτι, που ητοιμάζοντο να μου βάλουν πάλι στο στόμα. Εξεμάνησαν μ' αυτό και άρχισαν γρονθοκοπήματα και λακτίσματα εις τα γεννητικά όργανα και σ' ολο το σώμα. Εχασα και πάλιν τις αισθήσεις μου και παρέμενα περί την ημίσειαν ώραν ξαπλωμένος εκεί. Όταν συνήλθα ευρισκόμην ακόμα μέσα στις λάσπες και τα αίματα.

Με εσήκωσαν από το δάπεδον, με εκαθάρισαν από τις λάσπες και τα αίματα με νερό για να μη με δουν έτσι οι χωρικοί που βρίσκοντο απ' έξω, εντός συρματοπλεγμάτων, μου έδωσαν ένα παντελόνι στρατιωτικό και με ωδήγησαν εντός δωματίου ενώπιον τριμελούς ανακριτικής ομάδας, εξ ων δύο με πολιτικήν περιβολήν, με επικεφαλής τον Μέρλιν που γνωρίζει καλώς την ελληνικήν και ως λέγεται κατάγεται εξ Ελλάδος (Κέρκυρα) και έχει μητέρα ελληνίδα και ένα άγγλον αξιωματικόν εν στολή.

Είχεν ήδη νυκτώσει. Με εκβιαμούς, απειλές

προσφοράν χιλιάδων λιρών επιδίωκαν να προβώ εις αποκαλύψεις και να υπογράψω ενοχοποιητικές και ψευδείς καταθέσεις. Με εφοβέριζαν ότι θα με περιέφερον ανά τα χωρία και θα διέδιδν πως είμαι προδότης. Μου λέγαν πως οι φίλοι ωμίλησαν και έτσι θα εγγλύτωνα ενώ εγώ θα κρεμασθώ και πολλά άλλα.

Μου πρότειναν εκ νέου χρήματα και να με στείλουν εις Αθήνας στο Πανεπιστήμιον να συνεχίσω τας σπουδάς μου, Πέρασε κι' αυτή η νύχτα με κτυπήματα, με σωρείαν ερωτήσεων και με αδιάκοπον προσπάθειαν να με περιπλέξουν εις ενοχοποιητικές δηλώσεις και να με εκβιάσουν. Τας πρωϊνάς ώρας με εναπέθεσαν ημίγυμνον -μόνον με το παντελόνι- εις το υπαιθρον δι' ολίγας ώρας. Είχεν ανατείλει η 6η Οκτωβρίου, η τρίτη ημέρα από της συλλήψεως μου. Γύρω μου εις απόστασιν μερικών μέτρων και εντός συρματοπλεγμάτων, ευρίσκοντο εκατοντάδες χωρικών, τους οποίους συνέλαβον από τα πέριξ χωρία. Δοκίμασα να κινηθώ. Μου ήτο όμως αδύνατον. Από την μέση και πάνω ήμουν παράλυτος. Η παραμικρή κίνησις μου προκαλούσε δυνατούς πόνους. Ιδίως εις την ισχυακήν χώραν. Συγχρόνως ηκούοντο βογγητά προφανώς των συντρόφων μου.

Δύο στρατιώται με ετράβηξαν να σηκωθώ. Επειδή δεν μπορούσαν με πήραν απο τις μασχάλες και σηκωτό με ωδήγησαν σ' ένα δωμάτιον. Εκεί ήτο χωρικός εξηπλωμένος επί φορείου με το πρόσωπο σκεπασμένο με σακούλα.

Ο ανακριτής Μέρλιν στραφείς προς εμέ είπε: "Να δεν άντεξεν στα βασανιστήρια και πέθανε, εσύ φταις. Μίλα λοιπον". Κι' άρχισε να με ρωτά. Αργότερον στρατιώται υπό τον Μέρλιν ωδήγησαν τον χωρικόν Ανδρέα Σωτηρίου εκ Χάρτζιας μπροστά μου και με έβαλε να γυρίσω την πλάτην, του έδειξε τις πληγές και του είπε: "Αυτά θα πάθης κι εσύ αν δεν μιλήσης".

Εν τώ μεταξύ εξηκολούθουν ανακρίσεις απόπειρα εκβιασμού, δωροδοκίες, τη συνοδεία πάντοτε γρονθοκοπημάτων, λακτισμάτων κλπ.

Το απόγευμα της 6ης Οκτωβρίου με ωδήγησαν εις

χώρον περιφραγμένον με συρματοπέλγμα όπου ήσαν οι Βάσος Πετρωνάς, Αλέξανδρος Σάββα Μαππής, Νικόλας Λοΐζου, Ανδρέας Χαραλάμπους και ο εκ Χάρτζιας Προκόπης Χατζηχρίστου. Ολοι έφερον καταφανή σημεία των βασανιστηρίων. Ο Ανδρέας Σάββα Μαππής είχε εξηθρωμένην την δεξιάν χείρα εις τον ώμον και τον καρπόν. Ένας ανακριτής είπεν ότι ο Ανδρέας Σάββα Μαππής "έπεσεν από αυτοκίνητον και έσπασε το χέρι του".

Αντελήφθην περί τινος επρόκειτο και του είπα: "Σεις του το σπάσατε". Μετά μας έδωσε μπισκότα και νερό. Είχαμεν τρεις ημέρες να φάμεν. Σε λίγο μας επισκέφθη ιατρός στρατιωτικός στον οποίον παρεπονέθην ότι αισθανόμουν φρικτούς πόνους.

Απήντησε πως θα γίνω καλά με τον καιρόν. Εζήτησε να ράψη την πληγήν άνωθεν της οφρύος μου, αλλά οι ανακριταί δεν του επέτρεψαν. Μου έδεσαν με επίδεσμον την πληγήν του αυτιού ως και της οφρύος. Μολις έφυγεν, με τα γρονθοκοπήματα των στρατιωτών ο επίδεσμος έπεσε και οι πληγές μου άνοιξαν.

Την 7ην Οκτωβρίου συνεχίσθησαν αι ανακρίσεις και τα βασανιστήρια με την ιδίαν έντασιν, αλλά μόνον κατά την διάρκειαν της ημέρας. Τα γρονθοκοπήματα και τα λακτήσματα δεν μου επροξενούσαν καμμίαν εντύπωσιν. Είχα γίνει πραγματικόν ράκος.

Την 8ην Οκτωβρίου άρχισαν κάπως να κοπάζουν τα βάσανα. Οι χωρικοί είχαν φύγει.

Την **11.10.1956** με μετέφερον με τους οφθαλμούς δεμένους και χειροπέδας, εις το φρούριον Κυρηναίας και με έρριψαν εντός υπογείου σκοτεινού δωματίου. Το δάπεδον ήτο κάθυγρον και τα πόδια μου εβυθίζοντο εις το χώμα, την μούχλα και την ακαθαρσίαν. Η δυσωδία ήτο ανυπόφορος, το κρύο ήτο διαπερισστικό και εγώ φορούσα μόνον παντελόνι και υποκάμισο. Πέρασα αφάνταστα φρικτή νύκτα με συνεχείς θορύβους μέσα σε αποπνικτικό περιβάλλον.

Το πρωί της **12.10.1956** ήρχισε μεγάλη φασαρία. Πολλά πρόσωπα εργάται, δήθεν, εκτυπούσαν σίδερα,

πέτρες και ξύλα επί της οροφής δημιουργούντες δαιμονιώδη θορυβο, την επομένην κατέφθασαν οι ίδιοι ανακριταί. Με έβγαλαν από το σκοτεινό δωμάτιον και με ετοποθέτησαν ενώπιον δυνατού ηλεκτρικού προβολέως εις διπλανόν δωμάτιον. Με ανέκρινον υποχρεώνοντας με να είμαι εστραμμένος προς τον προβολέα. Ηρχισαν με φαινομενικήν ευγένειαν και προτάσεις δωροδοκίας. Απήντησα ότι δεν ήξευρα τίποτε εις το οποίον να τους είμαι χρήσιμος.

Τότε ο Μέρλιν, είπε εις τον Λοχίαν της στρατιωτικής αστυνομίας, όστις εφρούρει δύο στρατιώτες: "Κάνετε τον να θυμηθή".

Τότε ήρχισε να μου καταφέρει με λύσσαν αλλεπάλληλα κτυπήματα εις το πρόσωπον. Ηρχισε πάλι η αιμορραγία του στόματος και της μύτης. Με εκτύπησεν ακολούθως εμείς το σβέρκον και το λαιμόν με κτυπήματα Ζίου Ζίτσου εις τρόπον ώστε να περιέλθω εις κατάστασιν ημιλιποθυμίας. Ησθάνθην τα γόνατά μου να λυγίζουν και για να μη πέσω με κρατούσε κάποιος από τον ώμο. Ηρχισαν αλλεπάλληλες ερωτήσεις. Ενθυμούμαι μερικές χαρακτηριστικές φράσεις: Είσαι τρελλός, το ξέρεις; Δεν ξέρεις τι λες. Τώρα μου είπε έτσι" απαντούσα ότι ήταν ψέμματα αυτά και ότι δεν εγνώριζα τίποτε. Τον παρεκάλεσα να με εκτελέσουν. Απήντησεν με ύψος σαρκαστικών: Α μπα, δεν θα σε σκωτώσουμε έτσι εύκολα. Να έτσι, θα πεθάνης, όλη μέρα χωρίς να φας, χωρίς να κοιμηθής, σαν χοίρος μέσα στα αίματα, στην λάσπη, στο σκοτάδι. Και πρόσθεσε: Εμεις είμαστε πολλοί κι εσύ είσαι ένας, εγώ εκουράσθηκα θα σε παραλάβη ο φίλος μου".

Αμέσως άλλος ανακριτής τον αντικατέστησε, απήντησα πως θα με βοηθούσε ο Θεός, εκείνος εκάγχασε...

Τα βασανιστήρια συνεχίστηκαν μέχρι τις 22 Οκτωβρίου όποτε επετράπη στους δικηγόρους Μιχαλάκη Τριανταφυλίδη, Φοίβο Κληρίδη και Λέλλο Δημητριάδη να τους επισκεφθούν.

Από αυτή τη στιγμή άρχιζε η αντίστροφη μέτρηση.

Ο Θάσος Σοφοκλέους καταδικάστηκε σε ισόβια στις **22** Δεκεμβρίου **1956** και μεταφέρθηκε στις **7** Φεβρουαρίου **1957** στις φυλακές **Woormwood Scrubs** της Αγγλίας και στις στις **14** Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου στις φυλακές **Maidstone** του Κεντ.